

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Mgr.Katarína Benčíková

Cvičenia zo slovenského jazyka - čítanie

Súbor pracovných listov pre činnosť
záujmového krúžku

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 85001
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Katarína Benčíková

Kontakt na autora UZ: Panické Dravce 187, 985 32

Názov: **Cvičenia zo slovenského jazyka–čítanie**

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Zuzana Kuldová

ISBN 978-80-565-0497-0

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komúnít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

Jar – příběh	1.
Pracovní listy k textu Jar	1.1
Tri motýle – příběh	2.
Pracovní listy textu Tri motýle	2.1
Na lúke – příběh	3.
Pracovní listy k textu Na lúke	3.1
Jarná krása – příběh	4.
Pracovní listy k textu Jarná krása	4.1

Úvod

Učebný zdroj bol vytvorený pre prácu v záujmovom krúžku Cvičenia zo slovenského jazyka – čítania pre žiakov 4.ročníka. Žiakom ponúka možnosť na nácvik čítania a na rozvoj zručností potrebných pre prácu s informáciami.

Učebný zdroj pozostáva z dvoch častí. Prvú časť tvoria krátke texty - príbehy o jari - a druhú časť tvoria úlohy pre prácu s textom.

Príbehy sú krátke, majú jednoduchý dej a sú aktuálne. Pracovné listy k textom obsahujú pestré, zaujímavé úlohy, pri riešení ktorých žiaci striedajú činnosti . Tento učebný zdroj podporuje vzdelávacie a výchovné ciele predmetu SJL.

1. Príbeh

1. Prečítaj nasledovný text

Jar

"A dost. Teraz budem vládnuť opäť ja", povedala si Jar jedného uzimeného dňa. "Stačilo tej niekoľkomesačnej "kryoterapie", žezlo už patrí mne." Prihodila pár farbičiek na líčka, navlnila vlasy a bez zbytočných ceremónií začala vládnuť a... čarovať.

Žmurkla na ospalé slniečko, to jej zívajúc prikývlo, prihodilo viac "dreva do kotla" a o chvíľu už zadarmo rozdávalo teplé zlato... Biely paplón, ktorý svojimi hodvábnymi vložkami ešte nedávno zakrýval spiacu zem, mizne...

Trblietavá guľa pridáva pár ďalších pozlátených lúčov... a hľa... zimou omámené tvory sa začínajú prebúdzat'... Teplo oživuje malého chrobáčka, ktorý vylieza zo svojej skrýše a ešte nemyslí na nástrahy prírody... len sa jednoducho a bez debaty ťahá za jej magickými lúčmi... Oživuje prvosienku, ktorá už zvedavo vykúka spod zeme... A beťárka, von už vylákala aj pokrivkávajúceho starčeka, ktorý jej, podopierajúc sa o palicu, nastavuje svoje zvráskavené líce...

Jar mrkne na žltého guľatého pomocníka a spokojne sa usmieva. Vie však, že nemá veľa času... aj keď len teraz prišla, už o chvíľu odovzdá žezlo ďalšiemu z vládcov... a tak rýchlo čaruje ďalej.

Napísala Andrea Kosková

1.1 Pracovní list

1.úloha

Napiš koho oživilo jarné teplo?

.....

.....

2.úloha

Nakresli kto bol pomocníkom jari?

3.úloha

Dokonči vety.

Slniečko prihodilo viac "dreva do kotla" a .....

.....

Trblietavá guľa pridáva pár .....

.....

4.úloha

Hľadaj v slniečku slová.

.....

5.úloha

Nájdí v texte vetu, ktorá má najviac slov. Prepíš ju.

6.úloha

Napíš svojimi slovami ako čarovala Jar.

7.úloha

Vymenuj ďalšie kvety, ktoré kvitnú na jar.

.....

.....

8.úloha

Aké kvietky kvitnú v tvojom okolí? Nakresli.

A large empty rectangular box with a green border, intended for drawing. The box is currently blank, providing space for the student to draw the flowers they observe in their environment.

9.úloha

Povedz inak .

Slniečko rozdáva teplé zlato -

.....

Biely paplón s hodvábnymi vločkami mizne –

.....

10.úloha

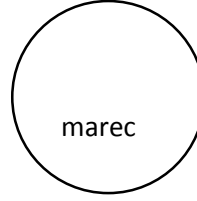
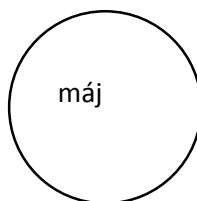
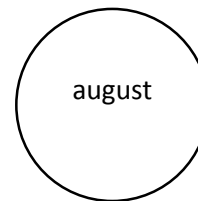
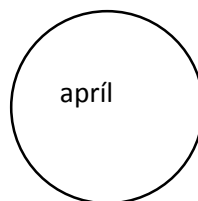
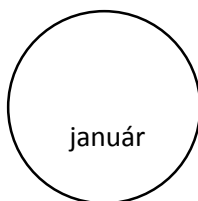
Pohľadaj v texte ako pomenovala autorka slniečko.

.....

.....

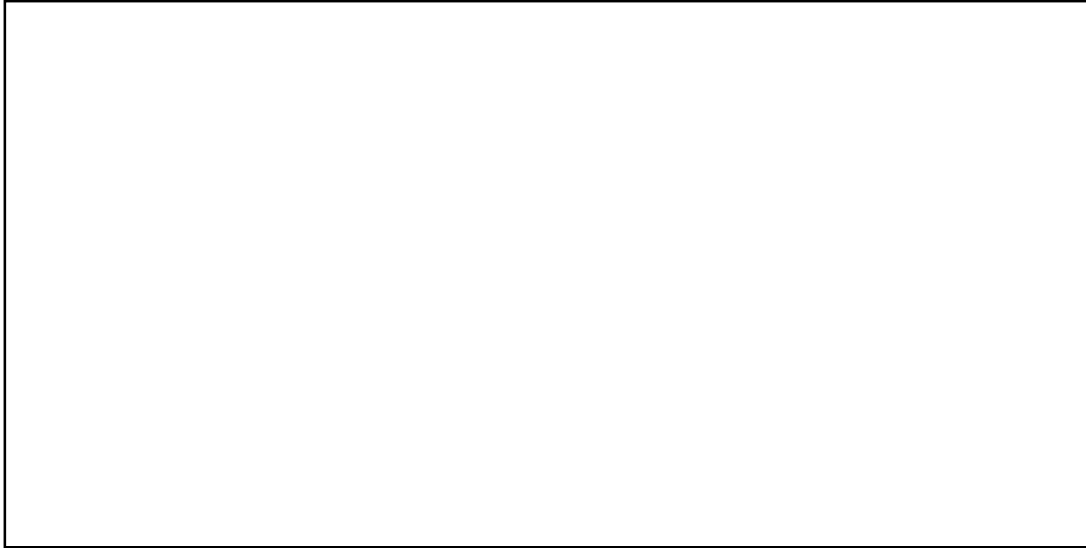
11.úloha

Vyfarby kruhy, v ktorých sú napísané jarné mesiace.

12.úloha

Nakresli ako si jar prihodila farbičky na líčka a navlnila vlasy.

13.úloha

Keby si ty mohol čarovať, čo by si chcel? Napíš.

.....

.....

.....

14.úloha

Ktoré ročné obdobie sa ti najciac páči? Prečo?

.....

2. Príbeh

1. prečítaj nasledovný príbeh

Tri motýle

Bola jar. Vzduch voňal sviežou zeleňou, stromy sa pýšili novými púčikmi a vtáčiky im spievali oslavné piesne.

Nad záhradou poletovali tri motýle, červený, žltý a biely. Boli to dobrí kamaráti. Páčili sa im všetky kvietky – červené, žlté, biele, ružové i oranžové. Nemohli sa nasýtiť ich pestrosti. Celý deň sa naháňali medzi nimi a hrali sa na schovávačku.

Zrazu sa slniečko schovalo za oblak. Vzduch sa ochladil a na zem dopadli prvé kvapky dažďa. Kvetinky sa sklonili k zemi a rýchlo pozamykali svoje hlavičky. „Zle je!” vedeli motýle. „Musíme sa rýchlo schovať.”

Prileteli ku kvietku, ktorý bol najbližšie. Bol to červený tulipán. „Dobrý tulipán, červený tulipán, otvor nám, schovaj nás pred dažďom,” prosili motýle. Tulipán odpovedal: „Ty, červený motýlik, sa môžeš u mňa schovať, lebo si taký istý ako ja. Žltého a bieleho motýľa však dnu nepustím, lebo sú iné.” „Ach, akože by som mohol opustiť svojich kamarátov? Nie, keď nemôžu oni, nejdem ani ja,” povedal červený motýlik a odletel s kamarátmi hľadať iný úkryt.

Prileteli k žltému narcisu. „Dobrý narcis, žltý narcis, pust' nás dnu, schovaj nás pred dažďom,” prosili motýle. „Teba, žltý motýlik, rád pustím dnu, lebo si taký istý ako ja. Ale červeného a bieleho nepustím, lebo sú iné,” odvetil žltý narcis. „Ach, ale my sme kamaráti, nechceme sa rozdeliť. Keď nemôžu oni, nejdem ani ja,” povedal statočne žltý motýlik a odletel s kamarátmi hľadať iný úkryt.

Motýliky, úplne mokré a uzimené, prileteli k bielej ruži. „Ruža, ruža, biela ruža, otvor nám svoj kalich, schovaj nás úbohých, lebo iste zahynieme, už sme celí premočení a premrznutí,” prosili motýle. „Teba, biely motýlik, rada schovám, lebo si taký istý ako ja,” prehovorila biela ruža, „ale červeného ani žltého nemôžem pustiť dnu, sú iní.” „Nikdy neopustím priateľov v núdzi,” vyhlásil statočne biely motýlik, hoci mu už dochádzal dych a ledva mával mokkými krídelkami.

Slniečko spoza mraku všetko pozorovalo. Uľútosťilo sa mu drobných motýlikov a odohnalo mrak. Prestalo pršať a na zem znovu dopadli teplé lúče. Rýchle zohriali skrehnuté telička motýlikov a vysušili ich mokré krídelká. Motýliky boli šťastné, že zostali spolu a opäť sa môžu spolu hrať.

Napísala Soňa Hostová

2.1 Pracovní list

1.úloha

Navrhni jiné názvy pro povídku.

.....

.....

.....

2.úloha

Vyfarby motýlíky podľa povídky.

3.úloha

Opíš prírodu na jar slovami z príbehu.

.....

.....

4.úloha

Prečítaj si odpovede. Správne označ písmenom A, nesprávne písmenom N.

Začalo pršať.
Motýliky boli kamaráti.
Motýliky boli biele.
Červený kvet bol tulipán.
Žltý kvet bola ruža.
Biely kvet bola sedmokráska.
Tulipán pustil dnu červeného a bieleho motýlika.
Slniečko odohnalo mrak.

5.úloha

Napíš aké kvietky boli v poviedke.

červený .....

žltý .....

biela .....

6. úloha

Vyfarbi tulipány podľa poviedky.

7.úloha

Hľadaj v texte odpovede a napíš ich.

Prečo prileteli motýličky najprv k červenému tulipánu?

.....

Čo sa zrazu spustilo?

.....

Čo sa stalo keď slniečko odohnalo mrak?

.....

8.úloha

Ktorý kvet z príbehu sa ti najviac páči?

.....

9.úloha

Napiš, ktorá veta sa opakuje v poviedke.

.....

.....

10.úloha

Očísluj poradie viet.

Vzduch sa ochladil a na zem dopadli prvé kvapky dažďa.

Uľútosťilo sa mu drobných motýlikov a odohnalo mrak

„Dobrý tulipán, červený tulipán, otvor nám, schovaj nás pred dažďom,“ prosili motýle.“

11.úloha

Vymysli vlastnosti.

Aké boli kvietky?

.....

.....

.....

Aké boli motýliky?

.....

.....

.....

12.úloha

Prerozprávaj príbeh podľa obrázkov.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

13.úloha

Ako sa cítili motýliky, keď ich odmietli? Zbieraj výrazy.

.....

.....

14.úloha

Už aj teba niekedy odmietli? Nakresli, ako si sa cítil.

A large, empty rectangular box with a thin green border, intended for a drawing or illustration.

15. úloha

Prečo je dobré mať kamaráta? Zdôvodni a napíš.

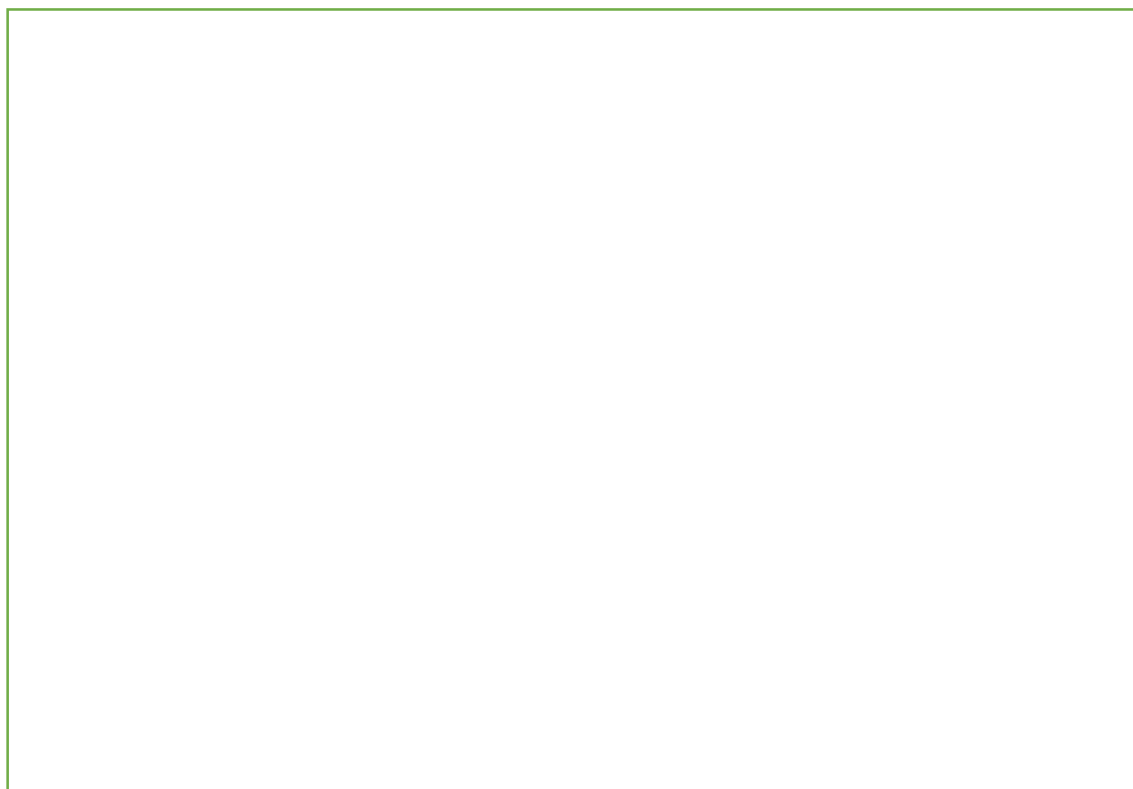
.....

.....

.....

16.úloha

Máš kamaráta? Nakresli ho.

3. Príbeh

1. prečítaj nasledovný text

Na lúke

Bol slnečný deň.

Katka si vzala knižku a vybehla na lúku. A tam - pre krásu tisícich kvetov - na chvíľu pozabudla na učenie a len tak, od samej radosti rozbehla sa medzi kvety.

Po chvíli zastala a zohla sa, že si niekoľko kvietkov odtrhne. Ktoré dievčatko by ich krásne odolalo?

V tom sa kvietky ozvali:

- Máš nás rado, dievčatko?

- Oj, a ako veľmi.

- Netrhaj nás teda. My nerastieme a nekvitneme iba pre teba. Chceme ešte žiť a tešiť sa z jasného slnka, tak ako sa ty tešíš z nás. Ako sme potešili teba, chceme tešiť všetkých ľudí, ktorí tadeto pôjdu. A máš rado med?

- Pravdaže, mám.

- No vidíš. Z čoho by včielky robili med, keby nás nebolo? Sme tu teda nielen pre radosť, ale aj pre úžitok.

Vtedy si Katka všimla aj včielky. Koľko ich len bolo na lúke! A ako usilovne z kvetu na kvet preletovali.

Katka kvietky nežne pohladkala. Sadla si do trávy a roztvorila knihu.

Napísal Ján Anđel

3.1 Pracovní list

1.úloha

Podčiarkni v texte.

Kam vybehlo dievčatko?
Prečo sa zohla?
Čo sa spýtali kvietky?
Koho chcú potešiť kvietky?
Prečo sú tu kvietky?
Čo robila potom Katka?

2.úloha

Vyber správnu odpoveď. Podčiarkni.

Dievčatko sa volá: Janka, Katka, Marienka
Na chvíľu pozabudla na: učenie, zbieranie kvietkov, kreslenie
Kvietky sa ozvali: Máš rada mamu, cukríky, kvietky?
Včielky preletovali: usilovne, smutne, veselo

3.úloha

Pohľadaj obrázky patriace k nasledovným vetám.

1. A tam - pre krásu tisícich kvetov - na chvíľu pozabudla na učenie a len tak, od samej radosti rozbehla sa medzi kvety.
2. A ako usilovne sa z kvetu na kvet poletovali.
3. Chceme ešte žiť a tešiť sa z jasného slnka.

4.úloha

Napiš tvoj názor, aké bolo dievčatko.

.....

.....

.....

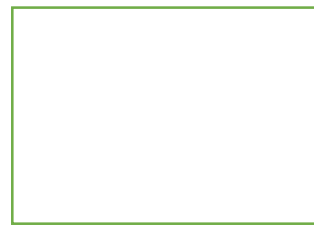
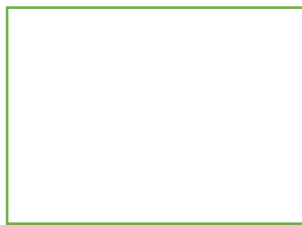
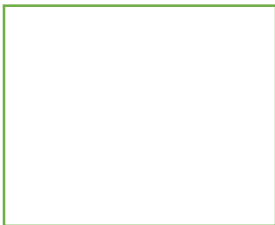
5.úloha

Navrhni iné názvy pre tento príbeh.

.....

6.úloha

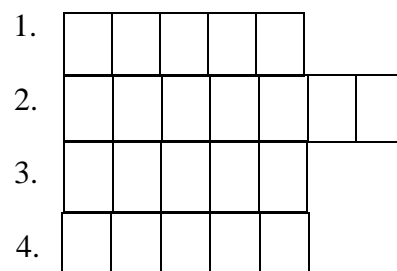
Nakresli sem kvietky, ktoré na lúke kvitli.

7.úloha

Krížovka z textu

- 1.Meno dievčatka
- 2.Rastú na lúke
- 3.Hmyz
- 4.Svieti na oblohe

8.úloha

Pohl'adaj v texte ako pohladkala Katka kvietky. Napíš celú vetu.

.....
.....

9.úloha

Zakrúžkuj správnu odpoveď.

- Katka sa zohla, že si odtrhne niekoľko kvietkov.
- Katka sa zohla a odtrhla niekoľko kvietkov.
- Katka sa zohla a zaviazala šnúrku na topánkach.

10.úloha

Zváž, ako sa mohli cítiť kvietky, keď ich chcela Katka odtrhnúť. Zdôvodni vlastnými slovami.

Kvietky boli smutné, lebo .....

.....

.....

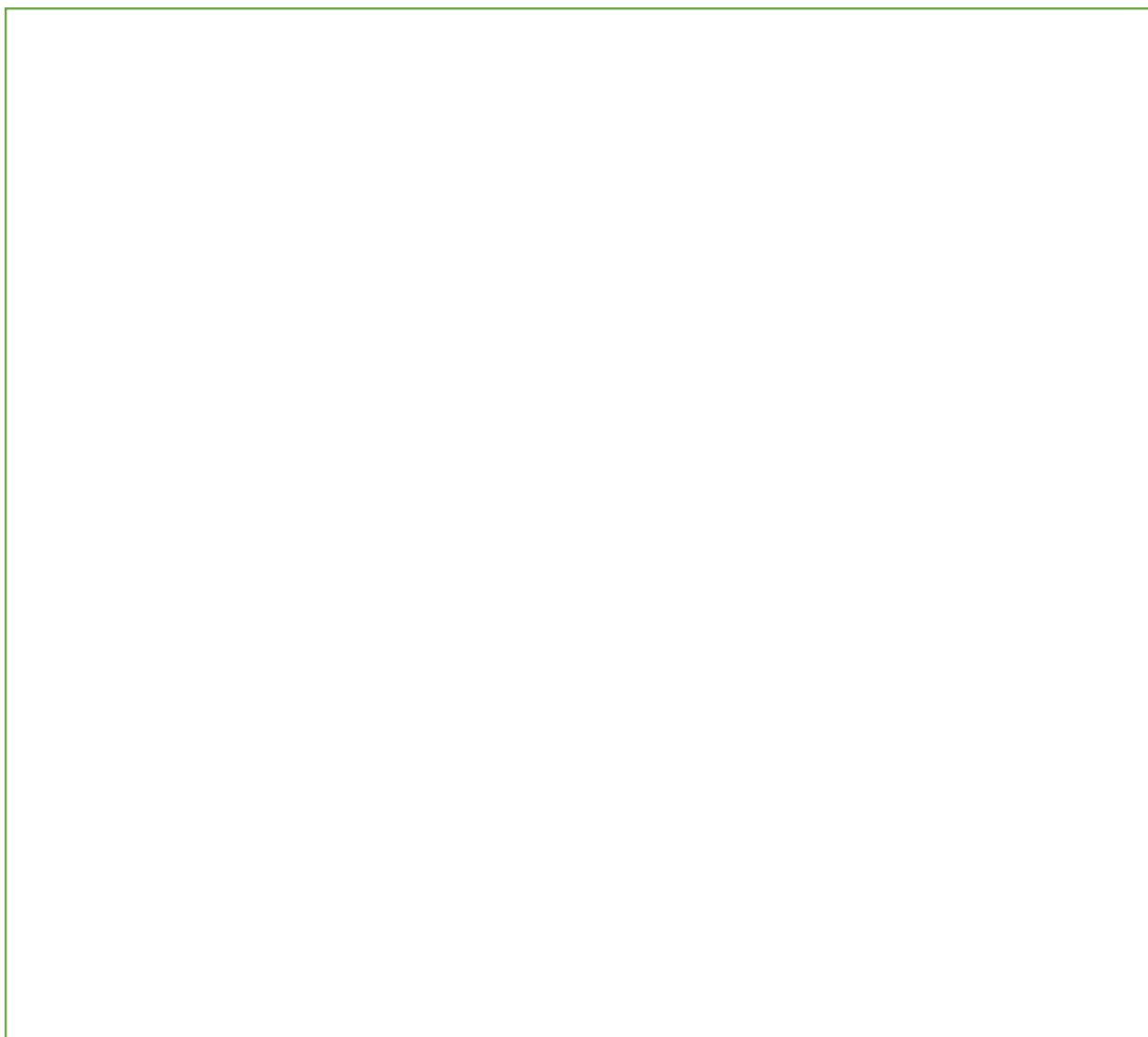
Kvietky boli veselé, lebo.....

.....

.....

11.úloha

Sem nakresli koniec príbehu.

12.úloha

Vymysli iný koniec príbehu.

.....

.....

.....

13.úloha

Vymenuj činnosti, ktoré si ty robil na lúke.

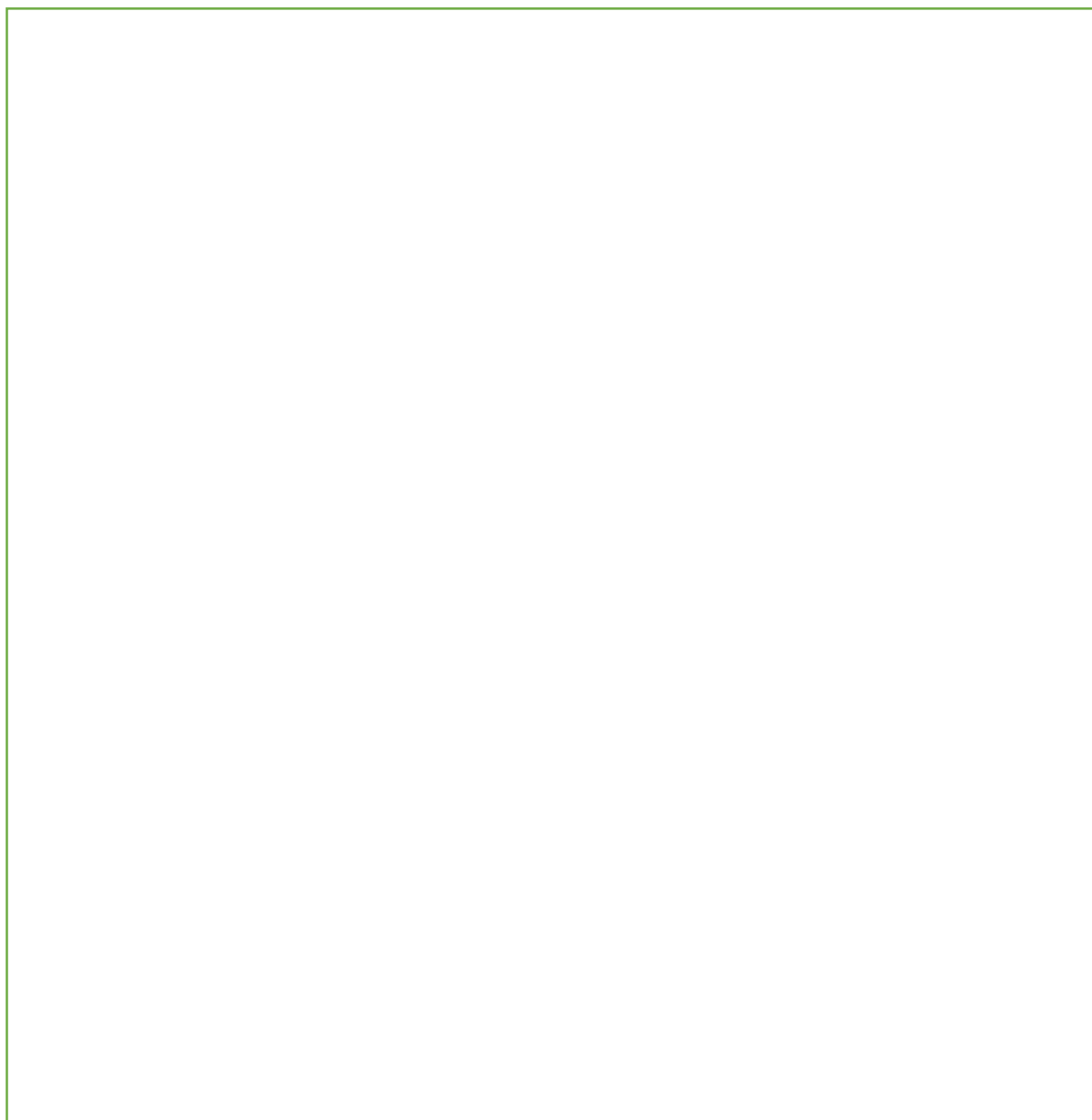

14.úloha

Nakresli ako sa hráš na lúke.

4. Príbeh

1. Prečítaj nasledovný príbeh

Jarná krása

Kde bolo, tam bolo, za horami za dolami, bola jedna chalúpka a v tej chalúpku žil starček. Vlasy mal už celkom biele a chvel sa pri každom pohybe. Sedával pred chalúpkou celkom sám, hľadieval do zamrznutej riečky pred sebou a načúval mäkkému zvuku padajúcich vločiek. Tak sa míňal deň za dňom a starcovi postupne ubúdalo síl.

Jedného dňa, bolo to koncom zimy, keď už vzduch nebol až taký mrazivý, zjavil sa pred chalúpkou mladík. Bol vysoký a krásny, mal ružové líca a jagavé oči. Jeho chôdza bola rezká a ľahká.

Zaklopal na dvere chalúčky a stavec mu otvoril: “Vitaj, synak, pod’ dnu, som rád, že ťa vidím. Porozprávaj mi o svojich dobrodružstvách, o zvláštnych krajinách, ktoré si videl. A ja ti porozprávam historiky o svojich skvelých skutkoch. Budeme tak zabávať jeden druhého. Stavec ponúkol hosťa teplým čajom. Potom začal rozprávať:

“Som Severák, duch zimy. Dýchnem, a voda prestane tiecť. Všetko sa zmení na ľad. Celú krajinu ozdobím priehľadnou krásou cencúľov.”

“Ja som Vánok, duch jari,” riekol mladík. “Dýchnem a lúky i lesy sa pokryjú kvetmi.”

“Potrasiem svojimi vlasmi,” pokračoval starý muž, “a sneh zahalí krajinu. Zo stromov sa stratia aj posledné listy. Vtáci odletia do ďalekých krajín a zvieratá sa predom mnou ukryjú hlboko do svojich skrýš.”

“Ja zazvoním svojimi prsteňmi,” odvetil na to mladík, “a na zem spadne teplá sprška jemného dažďa. Kvietky vystrčia hlávky spod zeme, všade sa objaví svieža zelená tráva. Mój hlas privolá vtákov z južných krajín a všade sa rozozvučí ich jasný a veselý štebot. Všade, kam vkročím, počuť krásnu hudbu a celá príroda ožije.”

A kým sa rozprávali, došlo k zázračnej premene. Slnko sa rozžiarilo a nežné teplo sa vkradlo všade navôkol. Severák, duch zimy, stíchol. Hlava mu klesla a sneh z jeho chalúčky sa roztopil. Vánok, duch jari, sa natiahol a rezko vyskočil na nohy. Na streche chalúčky začali spievať vtáci. Ľad sa roztopil a vyslobodená rieka sa veselo hnala vpred.

Severák, duch zimy, sa rozplynul. Tam, kde stál naposledy, našli deti prvé púčiky kvetov – voňavé, nežné a biele – skromnú krásu jari.

Napísala Soňa Hostová

4.1 Pracovný list

1.úloha

Za slovami napíš A, ak je výrok pravdivý, N ak nie je pravdivý

Mladík bol vysoký a krásny, mal žlté líca a modré oči. Jeho chôdza bola rezká a ľahká .

Ja zazvoním svojimi prsteňmi, odvetil na to mladík, a na zem spadne teplá sprška silného dažďa .

Kvietky vystrčia hlávky spod zeme, všade sa objaví zvädnutá zelená tráva. Môj hlas privolá vtákov z južných krajín a všade sa rozozvučí ich jasný a smutný štebot.

Všade, kam vkročím, počuť krásnu hudbu a celá príroda ožije.

2.úloha

O čom rozpráva obrázok? Napíš.

.....

.....

3.úloha

Daj hviezdičku v texte tam, kde stavec oslovil mladíka.

4.úloha

Doplň vety.

Bola raz jedna chalúpka a v tej chalúpke

Jedného dňa sa zjavil

Stavec ponúkol host'a

Kým sa rozprávali, došlo

Severák, duch zimy

5.úloha

Spoj postavy príbehu s vlastnosťami.

starý

vysoký

mladý

slabý

krásny

chladný

teplý

6.úloha

Podčiarkni v texte čo robieval starček v chalúpke.

7.úloha

Ako uvítal starček mladíka? Napíš vetu.

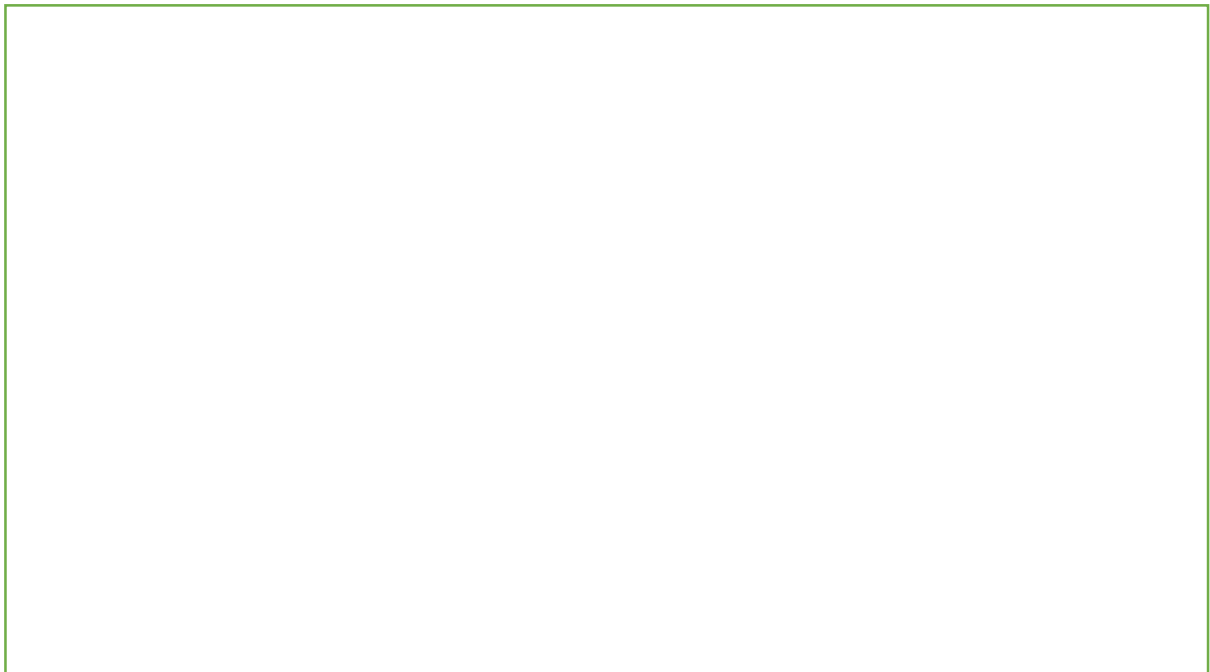
.....

.....

.....

8.úloha

Vy ako vítate hosťa? Čím ho ponúknete? Napíš aj nakresli.

.....

.....

9.úloha

Ako sa predstavil Vánok?

10.úloha

Čo vidíš na obrázku?

Čo sa s ním stalo?

11.úloha

Čo sa stalo s vyslobodenou riekou?

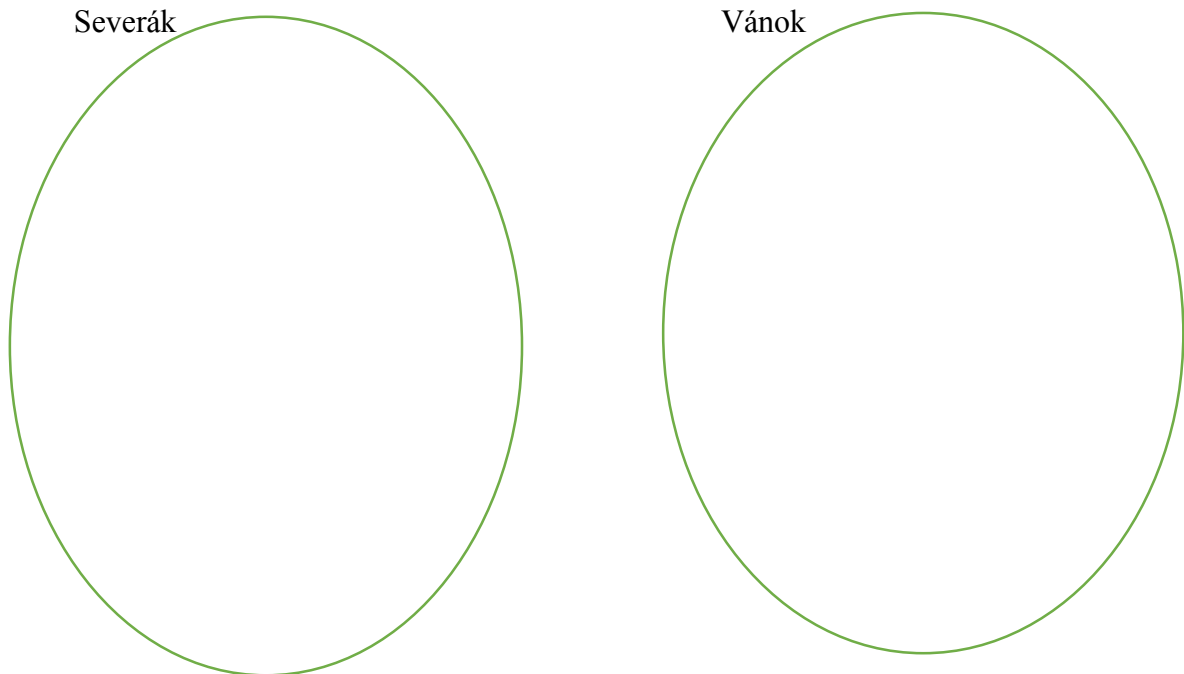

12.úloha

Nakresli ako vyzerajú.

13.úloha

Spoj čiarou čo k čomu patrí.

dýchnem a voda prestane tiecť

lúky i lesy sa pokryjú kvetmi

sneh zavalí krajinu

krajinu ozdobím krásou cencúľov

na zem spadne teplá spŕška jemného dažďa

kvietky vystrčia hlávky

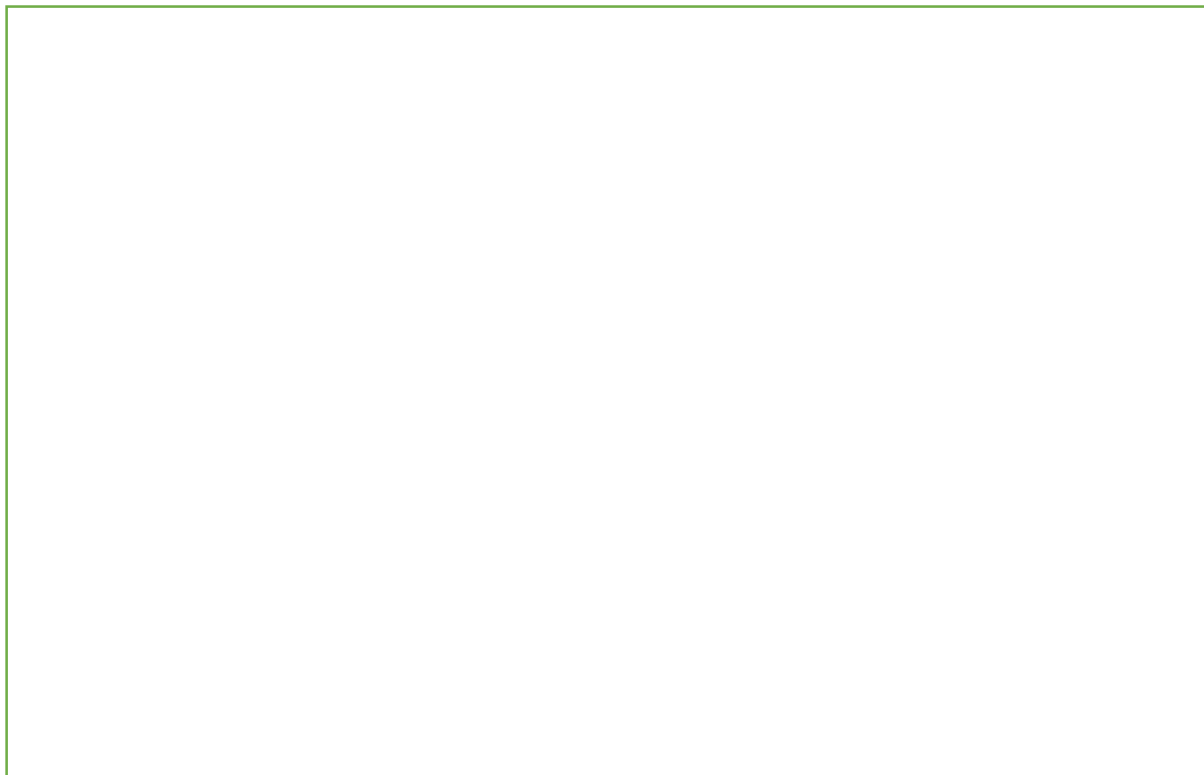
zvieratá sa ukryjú hlboko do svojich skrýš

Severák

Vánok

14.úloha

Nakresli ako vystrčia hlávky kvietky.

15.úloha

Vymysli iné mená pre starčeka aj pre mladíka.

Severák

.....

.....

Vánok

.....

.....

.....

16.úloha

Podčiarkni v texte k akej zázračnej premene došlo.

17.úloha

Kam zmizol starček na konci príbehu?

.....

.....

18.úloha

Podľa teba má príbeh smutný, alebo veselý koniec?

Zdôvodni prečo.

.....

.....

.....

.....

